

СПІЛЬНА ЗАЯВА СУДДІВ ТА АДВОКАТІВ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ПРИЙНЯТТЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ ЕФЕКТИВНОГО ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

Гарантування державою захисту прав та свобод людини і громадянина судом є важливим елементом правової держави, якою Україна проголосила себе в статті 1 Конституції.

Необхідними передумовами ефективного судочинства є добросовісне використання учасниками справи процесуальних прав (недопущення зловживання цими правами), добросовісне виконання встановлених законом обов'язків, дотримання всіма суб'єктами судового провадження етичних норм.

Здійснюючи свою діяльність на професійній основі судді та адвокати зобов'язані демонструвати і пропагувати високі стандарти процесуальної поведінки.

Прагнучи підвищити ефективність здійснення цивільного судочинства, скоротити строки розгляду справ та запровадити єдині підходи до вирішення спорів в дусі поваги до принципу верховенства права, недопущення зловживання правами, судді та адвокати вважають за необхідне визначити та дотримуватись спільних правил реалізації процесуальних прав та обов'язків в тій частині, в якій вони прямо не врегульовані законом.

З наведених міркувань підписанти цієї заяви дійшли згоди щодо взяття на себе зобов'язання сумлінно слідувати Правилам, відступ від яких можливий виключно за наявності виняткових обставин, що мають бути наведені, обґрунтовані та вказані у відповідному процесуальному рішенні (для суддів) або клопотанні (для адвокатів).

Підписанти цієї заяви також беруть на себе зобов'язання переглядати Правила за необхідності, проте не менше одного разу на рік з урахуванням практики їх застосування з метою їх вдосконалення та підвищення ефективності здійснення судочинства у цивільних справах.

ПРАВИЛА ОРГАНІЗАЦІЇ ЕФЕКТИВНОГО ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА¹

**(Рішення Ради суддів України № 71 від 26 жовтня 2018 року;
Рішення Ради суддів України № 14 від 28 лютого 2020 року)**

¹ Ці Правила розроблені судьями пілотних судів Одеської області та адвокатами Ради адвокатів Одеської області в рамках міжнародного проекту «СУД, ГРОМАДЯНИ, СУСПІЛЬСТВО, ДЕРЖАВА: СПІВПРАЦЯ ЗАРАДИ ЗМІН» за підтримки Уряду Королівства Нідерландів та організаційного супроводу Одеської обласної організації Всеукраїнської громадської організації «Комітет виборців України» та запроваджуються за підтримки експертів Утрехтського університету (Королівство Нідерландів).

ЗМІСТ

СПІЛЬНА ЗАЯВА СУДДІВ ТА АДВОКАТІВ ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ПРИЙНЯТТЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЦИХ ПРАВИЛ	1
ПРЕАМБУЛА	4
Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА	5
1.1. ПИТАННЯ ВІДВОДУ/САМОВІДВОДУ	5
1.2. ПЛАНУВАННЯ СУДОВИХ ЗАСІДАнь ТА ПОВІДОМЛЕННЯ ПО СПРАВІ	6
1.3. ВІДКЛАДЕННЯ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ	7
1.4. ДОКАЗИ І ДОКАЗУВАННЯ	9
1.5. ПОНОВЛЕННЯ ТА ПРОДОВЖЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ СТРОКІВ	11
Розділ II. ПІДГОТОВЧЕ СУДОВЕ ЗАСІДАННЯ	11
2.1. ПІДГОТОВЧЕ СУДОВЕ ЗАСІДАННЯ В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ	11
2.2. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ СУДОМ АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЇ	12
Розділ III. СУДОВИЙ РОЗГЛЯД	12
3.1. ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ СУДОМ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ	12
3.2. ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ СУДОМ АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЇ	13
3.3 РЕГЛАМЕНТ ВИСТУПІВ ПІД ЧАС АПЕЛЯЦІЙНОГО РОЗГЛЯДУ	13

ПРЕАМБУЛА

Ці правила розроблені на підставі статей 1, 3, 55, 131-1, 131-2 Конституції України, статті 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, статті 2 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», статті 4 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», статей 43, 44 Цивільного процесуального кодексу України, Рекомендацій CM/Rec (2010) № 12 Комітету Міністрів Ради Європи від 17 листопада 2010 року щодо суддів та виходять з принципу верховенства права та не суперечать чинному законодавству, відповідно до якого суд вирішує справи, запроваджуючи єдині стандарти вирішення процесуальних питань, які оформлюються ухвалами і зазвичай приймаються із застосуванням суддівського розсуду.

Розділ І. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

1.1. ПИТАННЯ ВІДВОДУ/САМОВІДВОДУ

В розумінні пункту 5 частини 1 статті 36 Цивільного процесуального кодексу України не можуть визнаватись «іншими обставинами, що викликають сумнів в неупередженості або об'єктивності судді» самі по собі наступні ситуації:

- застосування судом заходів процесуального примусу з дотриманням процедури, визначеної законом;
- віросповідання, національність, етнічне чи соціальне походження, стать, вік, освіта, трудовий стаж, членство в громадських, спортивних або благодійних організаціях, майновий стан і сексуальна орієнтація, гендерна ідентичність, ухвалені раніше судові рішення, окрема думка в інших справах або висловлена суддею публічно думка щодо того чи іншого юридичного питання;
- розгляд в минулому суддею справи, в якій брали участь ті самі сторони та/або іншого спору, який виник з суміжних, пов'язаних або інших правовідносин, якщо це рішення не було скасовано;
- факт укладення суддею депозитного/кредитного договору з фінансовою установою, яка є стороною спору, переданого на розгляд цього судді, крім випадків, коли судовий процес може істотно вплинути на вартість таких активів або частки;
- та обставина, що суддя є звичайним клієнтом банку, страхової компанії, компанії з обслуговування кредитних карток і т.і., які фігурують в якості сторони по даній справі;
- та обставина, що учасником справи є працівник апарату цього суду, за винятком обставин, що свідчать про наявність прямого підпорядкування головуючому по справі вказаного учасника справи;
- та обставина, що стороною/третьою особою або їхніми представниками є однокласник, однокурсник, сусід, колишній колега судді, окрім випадків, коли наявні факти, що свідчать про прихильність поза розумним сумнівом судді до такої особи;
- факт подання особою, яка бере участь у справі, скарги на дії судді, крім випадків, коли сам суддя заявляє про неможливість у зв'язку із цим об'єктивного розгляду цієї справи;
- наявність зареєстрованої заяви про вчинення суддею злочину – до офіційного повідомлення судді про підозру у вчиненні злочину;
- участь у судовому процесі адвоката/представника з адвокатського об'єднання, в складі якого суддя раніше здійснював адвокатську діяльність; з яким суддя раніше здійснював викладацьку, наукову діяльність; адвоката/представника, який раніше обіймав посаду судді в тому ж адміністративному окрузі, де знаходиться суд, що розглянув справу, якщо відсутні інші факти, що свідчать про прихильність поза розумним сумнівом судді до цієї особи;
- перебування сторони/третьої особи або їхніх представників в списку друзів судді у соціальних мережах;
- факт задоволення клопотання однієї із сторін, якщо інша сторона заперечувала проти задоволення такого клопотання, так само як і факт відхилення клопотання, якщо на цьому наполягала інша сторона.

Вирішуючи питання щодо обґрунтованості заявленого відводу, суддя, може керуватись принципом “чим більше часу минуло з моменту події, яка, як стверджується, служить підставою для припущення про наявність у судді упередженості, тим менш вагомими є аргументи проти кандидатури конкретного судді”.

У разі, якщо сумніви в неупередженості судді мають під собою реальні підстави, то питання має бути вирішено на користь відводу судді.

1.2. ПЛАНУВАННЯ СУДОВИХ ЗАСІДАнь ТА ПОВІДОМЛЕННЯ ПО СПРАВІ

1.2.1. Якщо звернення до суду здійснюється через адвоката та/або в його компетенцію входила не тільки підготовка позовної заяви (заяви), але й і здійснення представництва в суді, адвокат додає до неї повідомлення про дні та час, на які у нього вже заплановані судові засідання протягом строку, визначеного законом для відкриття провадження та проведення підготовчого судового засідання. У разі призначення в майбутньому інших справ на зазначені дні та час, адвокат повідомляє про це суддю, який отримав відповідні матеріали.

Аналогічне правило щодо повідомлення про зайнятість в процесі адвоката апелянта застосовується при поданні апеляційної скарги. У разі здійснення представництва відповідача адвокат подає інформацію про свою зайнятість протягом строку визначеного законом для проведення підготовчого судового засідання.

У тому разі, коли судом дата і час слухання були призначені без узгодження зі сторонами, сторони мають право просити змінити дату слухання у строк не пізніше ніж за 8 днів до дня проведення судового засідання.

Після спливу восьмиденного періоду суд має право не задовольняти клопотання щодо перенесення слухання, за винятком випадків наявності поважних причин або настання форс-мажорних обставин, які оцінюються судом в кожному конкретному випадку на підставі відповідних доказів.

1.2.2. Для забезпечення гласності судового процесу, змагальності сторін та диспозитивності цивільного судочинства суд повинен керуватись принципом належної обачності. Визначаючи подальший рух справи суд, зокрема, має перевірити:

- наявність належних доказів на підтвердження інформованості сторін про дату, час та місце слухання справи та пересвідчитись, чи можна вважати, що вони відмовилися від свого права виступати в суді;
- чи буде забезпечена стороні можливість нового змагального слухання, як тільки сторона дізнається про винесене у її відсутність судове рішення;
- коли сторона просить перенести слухання справи з підстави відсутності адвоката, стверджуючи, що це є завадою для захисту;
- потенційну потребу у допомозі адвоката для справедливості судового розгляду, яка визначається на основі конкретних фактів, таких як важливість того, що поставлено на карту для сторони, складність відповідного закону, а також здатність сторони ефективно представляти себе самостійно;
- чи є підстави вважати, що сторона діє недобросовісно та зловживає процесуальними правами (наприклад, чи є це прохання про відкладення розгляду справи або оголошення

перерви першим, подання безпідставних клопотань, відводів, неявки в судове засідання, наявності інших обставин, які у порівнянні зі звичайним перебігом справи свідчать про намагання сторони перешкодити подальшому руху справи)².

1.2.3. Суд повідомляє сторони та їх представників шляхом надіслання судової повістки, смс-повідомлення, листом, телефоном, факсом чи електронною поштою. Крім того, суд має право визнати сторону повідомленою з використанням електронного Списку судових справ, призначених до розгляду на офіційному сайті суду у разі якщо за обставинами справи вказана сторона ініціювала відповідну стадію процесу (подавала позов, апеляційну скаргу), або була присутня в судовому засіданні, або не була присутня в судовому засіданні, проте достеменно знала про його призначення, зокрема, подавала клопотання про його відкладення. Коли суд приймає рішення щодо сповіщення учасників справи, за потреби він також встановлює, яка саме сторона повинна виконати ту чи іншу процесуальну дію, та визначає строк, у який вона повинна це зробити.

1.2.4. Суд приймає організаційних заходів для своєчасного повідомлення сторін про неможливість проведення судового розгляду у призначений час. В такому випадку наступна дата визначається за узгодженням зі сторонами провадження з врахуванням завантаженості адвокатів, а у разі неможливості її визначення сторонами за спільною згодою - судом.

1.2.5. Суд приймає організаційних заходів для забезпечення ознайомлення з матеріалами справи учасників провадження в день подачі відповідного клопотання, проте за відсутності такої можливості час для ознайомлення узгоджується з представником сторони, яка подала відповідне клопотання.

1.3. ВІДКЛАДЕННЯ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ

Не може бути визнано само по собі поважною причиною і не має наслідком безумовне відкладення розгляду справи або оголошення перерви у розгляді справи:

- 1) присутність учасника справи на іншому слуханні в іншій справі, що проводиться у цьому самому або іншому суді, в тому числі суді вищої інстанції, яке було призначено або заплановано після призначення слухання у цій справі;
- 2) стан здоров'я, не підтверджений відповідними медичними довідками (лікарняним) та/або з датою, що безпосередньо передує даті проведення призначеного слухання крім випадків, коли з наданого медичного документу прямо вбачається протипоказання проти участі в судовому засіданні та/або коли медичне втручання призначене на час судового засідання; так само подання клопотання про відкладення слухання справи за станом здоров'я без обґрунтування щодо неможливості прибуття в судове засідання з причин хвороби та неможливості проведення судового засідання за відсутності учасника та/або його представника.
- 3) термінові або серйозні сімейні обставини, якщо до клопотання не долучено відповідне підтвердження або документи, з яких вбачається, що ці сімейні справи є терміновими або з яких випливає серйозний характер сімейної ситуації, яка не може бути вирішена в інший час;

²Рішення ЄСПЛ по справі «Бартая проти Грузії» //режим доступу <https://www.echr.com.ua/translation/sprava-bartaya-proti-gruzi%D1%97-pres-reliz/>

- 4) щорічна відпустка або відрядження представника/сторони, якщо наказ про відпустку (відрядження) було видано після дати призначення судового засідання (після дати повідомлення сторони (її представника) про дату судового засідання);
- 5) заміна, за ініціативою сторони, представника за короткий проміжок часу до дати призначеного слухання та/або не передача новому представнику всіх матеріалів необхідних для здійснення представництва;
- 6) необхідність ознайомлення з матеріалами справи, якщо у сторони була об'єктивна можливість до початку судового засідання (до дати судового засідання), однак сторона нею не скористалася без поважних причин;
- 7) зайнятість одного з представників (навіть з поважних причин) сторони по справі, якщо остання має декілька представників/адвокатів, за винятком подання доказів про неможливість здійснювати представництво з поважних причин всіма представниками;
- 8) неможливість прибуття сторони у судове засідання (навіть з поважних причин), якщо явка сторони не була визнана судом обов'язковою, і сторона має представника/представників. При цьому суду слід враховувати стан розгляду справи, строки розгляду та наявність уповноваженого представника у такої сторони по справі (учасника справи);
- 9) подання співвідповідачами аналогічних зустрічних позовів (аналогічного змісту, або з подібними предметом та підставами позовних вимог) та заявлення одним з відповідачів клопотання про надання строку для підготовки та подання відзиву;
- 10) подання стороною (учасником справи) до суду нових доказів (особливо значного обсягу або таких, що суттєво впливають на правову кваліфікацію обставин справи) напередодні або в день судового засідання (без попереднього сповіщення суду та учасників справи щодо надання вказаних доказів із запізненням), тобто у строк, що позбавив інших учасників справи можливості завчасно отримати та ознайомитись з вказаними документами та надати свої пояснення/заперечення з приводу наданих доказів, а також якщо відсутні поважні причини, з яких докази надані до суду заявником із запізненням. В такому випадку суд має право відмовити у прийнятті таких доказів та повернути їх заявнику;
- 11) подання до суду нових заяв (клопотань) з процесуальних питань або заяв по суті справи із направленням іншій стороні напередодні судового засідання у строк, що позбавив іншу сторону можливості завчасно отримати та/або ознайомитись з вказаними заявами та надати свої пояснення/заперечення/міркування з їх приводу. В такому випадку суд має право залишити без розгляду або повернути заяву/клопотання як такі, що подані з явним зловживанням процесуальними правами;
- 12) укладення договору про надання правничої допомоги з представником/адвокатом менше ніж за 7 днів до судового засідання, під час підготовчого розгляду або розгляду справи по суті, якщо стороною не надані докази того, що вона була повідомлена про час та місце проведення судового засідання з порушенням процесуального строку або була повідомлена своєчасно, проте вживши всіх розумних заходів не змогла укласти договір про правову допомогу;

- 13) подання представником/адвокатом клопотання про відкладення розгляду справи менше ніж за 7 днів у зв'язку із тим, що він не ознайомився з матеріалами справи;
- 14) неможливість надання додаткового доказу, про який сторона у підготовчому судовому засіданні не заявляла і про витребування (забезпечення) якого не заявляла клопотання, крім випадків передбачених ст. 83 ЦПК України.

Сторона, яка наполягає на відкладенні справи за обставинами, зазначеними в цьому розділі, доводить виключність та непоборність для неї вказаних обставин та надає докази вжиття всіх розумних заходів для запобігання відкладення збільшення строку розгляду справи.

1.4. ДОКАЗИ І ДОКАЗУВАННЯ

1.4.1 Якщо дослідження обставин, які входять до предмету доказування по справі, потребує спеціальних знань, кожен з учасників справи має право самостійно замовити та надати до суду висновок експерта, а тому перш ніж просити суд призначити експертизу та зупинити провадження у справі, сторона повинна сама звернутися до судового експерта, замовити та виготовити експертний висновок з питання, вирішення якого потребує спеціальних знань. Виключення з цього правила становлять випадки, коли сторона не має можливості самостійно замовити експертний висновок з об'єктивних причин. Наприклад, об'єкт дослідження знаходиться в розпорядженні іншої сторони по справі (підроблений документ) або у сторони відсутній фізичний доступ до об'єкту дослідження (будівельно-технічна експертиза).

1.4.2 Спростування висновку експерта, наданого до суду, здійснюється учасниками справи, які заперечують проти змісту такого висновку, шляхом замовлення та надання до суду рецензії на експертний висновок та/або іншого висновку судового експерта з того ж самого питання (питань), які були предметом оспорюваного експертного дослідження.

1.4.3 У випадку ненадходження до суду висновку (висновків) експерта, який спростує вже наданий до суду висновок експерта, суд приймає до дослідження та оцінки наданий стороною висновок, не призначаючи експертизу у справі на підставі ухвали суду. Виключенням є випадки передбачені законом, коли призначення експертизи є обов'язковим для суду (ч. 7 ст. 85, ч. 6 ст. 95, ч. 5 ст. 100, ст. 103, ч.2 ст. 456 ЦПК тощо). У такому разі судові витрати пов'язані з її проведенням покладаються на сторони провадження в рівних частках, проте у разі ухилення від оплати стороною, інша сторона вправі здійснити 100 відсоткову оплату експертизи. Питання про компенсацію понесених стороною витрат вирішується в загальному порядку при вирішенні питання про розподіл судових витрат.

1.4.4 Клопотання сторони про призначення судом експертизи та зупинення провадження у справі підлягає задоволенню в тому випадку, якщо кожна із сторін у справі надала експертний висновок і такі експертні висновки є суперечливими або мають протилежні, взаємовиключні висновки, в тому числі в певній частині, проте за умови, що

саме вказана частина має суттєве значення для визначення результатів проведеної експертизи.

1.4.5 Суд має право задовольнити клопотання учасника справи про призначення експертизи також у випадку, коли такий учасник самостійно замовив підготовку висновку експерта, але експерт повідомив про неможливість проведення експертизи без вжиття заходів судового примусу, які полягатимуть у витребуванні об'єкта дослідження, наданні до нього доступу, тощо. В такому випадку разом з клопотанням про призначення експертизи сторона повинна додати докази неможливості її проведення позасудовою процедурою.

1.4.6 Якщо сторона справи в першій заяві по суті справи, яка подається до суду, ставить запитання іншій стороні, остання зобов'язана надати вичерпну відповідь окремо на кожне запитання по суті, окрім випадків існування підстав для відмови від надання відповіді на поставлені запитання.

1.4.7 У випадку невиконання стороною, якій поставлені запитання, її обов'язку надати вичерпну відповідь окремо на кожне запитання по суті, та за відсутності обґрунтованої відмови в цьому, суд надає оцінку цій обставині в судовому рішенні по суті справи.

1.4.8 У справах, що виникають з приводу нерухомого майна, в тому числі у пов'язаних зі спадкуванням, визнання втратившим права користування тощо, суд має право з власної ініціативи витребувати відомості з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, Єдиного державного реєстру виконавчих проваджень, Бюро технічної інвентаризації та нотаріальної контори, приватного нотаріуса, а також довідку про зареєстрованих осіб та копію спадкової справи у разі неподання стороною відповідних відомостей та/або неподання клопотання про їх витребування.

1.4.9 Особа, яка вважає, що суд першої інстанції безпідставно не прийняв надані такою особою докази, має право подати клопотання про долучення таких доказів разом з апеляційною скаргою або з відзивом на неї. Якщо клопотання не було подано разом з апеляційною скаргою та/або було подано після спливу строку на подання відзиву на апеляційну скаргу, воно разом з доказами повертається заявникові без розгляду. При цьому копія відповідного клопотання разом з додатками залишається в матеріалах справи.

1.4.10 Особа, яка не брала участі у розгляді справи в суді першої інстанції через неналежне повідомлення про розгляд справи, а також, яка не була учасником справи, однак вважає, що рішенням суду було вирішено питання про її права, зобов'язана подати клопотання про долучення доказів разом з апеляційною скаргою. Якщо клопотання не було подано разом з апеляційною скаргою, то в подальшому воно разом з доказами повертається заявникові без долучення до матеріалів справи. При цьому копія відповідного клопотання разом з додатками залишається в матеріалах справи.

1.4.1 У разі якщо сторона позбавлена можливості подати докази разом з апеляційною скаргою або відзивом на апеляційну скаргу, вона зобов'язана вказати про це в апеляційній скарзі або відзиві з наданням доказів такої неможливості.

1.5. ПОНОВЛЕННЯ ТА ПРОДОВЖЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ СТРОКІВ

1.5.1. Вирішуючи питання про поновлення або продовження процесуальних строків суд враховує:

- обізнаність сторони про наявність справи в суді, ухвалення судового рішення;
- присутність в судовому засіданні, в якому оголошено рішення, сторони, яка його оскаржує;
- поведінку (дії або бездіяльність) сторони/представника в процесі.

1.5.2. Ухилення або відсутність ініціативи сторони з отримання повного тексту рішення в тому випадку, якщо представник сторони був присутній при оголошенні рішення (знав про час розгляду його справи та/або про ухвалення рішення), не є поважною причиною для поновлення пропущеного строку на оскарження такого рішення.

Розділ II. ПІДГОТОВЧЕ СУДОВЕ ЗАСІДАННЯ

2.1. ПІДГОТОВЧЕ СУДОВЕ ЗАСІДАННЯ В СУДІ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ

2.1.1. Суд зобов'язаний з'ясовувати думку учасників процесу щодо призначення дат та часу наступних судових засідань (крім першого засідання за участю цих сторін). Учасники провадження можуть узгодити декілька дат судових засідань та порядок вчинення процесуальних дій.

2.1.2. Сторони можуть подати суду клопотання з визначенням дати та часу, коли вони зможуть бути присутніми у наступних засіданнях.

2.1.3. Сторони (їх представники) можуть подати до суду клопотання з викладенням календарного графіку судових засідань по іншим справам, де такі сторони (їх представники) зобов'язані взяти участь зі зазначенням категорії справ.

2.1.4. Сторони (їх представники) можуть подати до суду лише одне таке клопотання від імені та в інтересах відповідної сторони та всіх її представників. Подання такого клопотання кожним окремим представником сторони має розцінюватися як поведінка, що призводить до затягування розгляду справи.

2.1.5. У випадку подання стороною (її представником) відповідного клопотання, суд повинен врахувати календарний графік завантаженості такого учасника справи та призначити судові засідання в дату та час, які забезпечать можливість явки до суду всіх учасників справи, у разі якщо в суду існує така можливість.

2.1.6. Підготовче засідання повинно бути відкладено чи в ньому має бути оголошено перерву у разі:

- 1) подання позивачем:
 - письмової заяви про збільшення чи зменшення позовних вимог, які потребують значного часу для перевірки іншою стороною розрахунків;

- письмової заяви про зміну предмету або підстав позову.
- 2) подання відповідачем зустрічного позову, у разі його прийняття до спільного розгляду з первісним позовом;
- 3) подання позову третьою особою, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмету спору, у разі прийняття його до спільного розгляду з первісним позовом.

2.2. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ СУДОМ АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЇ

2.2.1 З врахуванням специфіки предмету спору у разі, якщо під час вчинення підготовчих дій суддею доповідачем буде встановлена в матеріалах справи відсутність відомостей з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно щодо стану реєстрації права власності, копії матеріалів інвентаризаційної справи (у справах щодо об'єктів нерухомого майна), відсутня копія спадкової справи, відсутні відомості щодо стану реєстрації осіб, у разі якщо цей факт впливає на правильне вирішення спору судом, суддя – доповідач витребує відповідні відомості з покладенням витрат (за потреби) на сторони (сторону апелянта).

Розділ III. СУДОВИЙ РОЗГЛЯД

3.1. ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ СУДОМ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ

3.1.1. Для надання пояснень у вступному слові кожній стороні відводиться до 20 хвилин. Для виступу сторін з промовами (заклучним словом) у судових дебатах відводиться до 10 хвилин кожній. У тому разі, якщо сторона бажає отримати більше часу для висловлення своєї позиції у справі, вона повинна звернутися з проханням щодо надання їй додаткового часу і обґрунтувати своє прохання, із зазначенням тривалості часу для виступу, яку вона бажає отримати на даній стадії. У випадку, якщо виступ сторони в судових дебатах вимагає викладення великої кількості фактів та обставин, якими сторона обґрунтовує свою правову позицію, і виступ з промовою в 10 хвилин є недостатнім, сторона має право викласти свій виступ в дебатах письмово і такий документ долучається судом до матеріалів справи.

3.1.2. У тому разі, коли в силу належності, допустимості та достатності доказів, відсутня потреба заслуховувати всіх заявлених сторонами свідків, суд може обмежитись кількістю свідків, визначених самим судом з тим, щоб кількість свідків у сторін була, як правило, рівною. При цьому суд звертається до сторін з проханням обрати черговість допиту свідків. Якщо сторона цього не робить, суд протокольною ухвалою, в якій наводяться мотиви визначення конкретних свідків, встановлює черговість їх допиту.

При цьому сторона, яка визначає свідків, що на її думку повинні бути допитані судом, в клопотанні повинна обґрунтувати їх кількість та чітко визначити щодо яких обставин вони можуть свідчити, уникаючи використання свідчень з «чужих слів» та/або

свідків, які можуть лише коментувати відомі суду події, проте не були безпосередніми учасниками спірних правовідносин.

Положення пункту 3.1.2 можуть застосовуватися як при вирішенні процесуальних питань під час підготовчого судового засідання, так і під час розгляду справи в порядку спрощеного провадження.

Неможливість забезпечення явки свідка для безпосереднього допиту в суді само по собі не є перешкодою для закінчення з'ясування обставин та перевірки їх доказами, якщо суд доклав «усіх розумних зусиль» для забезпечення його явки.

3.2.ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ СУДОМ АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЇ

3.2.1. Учасник справи може подати клопотання, в якому зазначити обґрунтовані підстави для розгляду справи із викликом осіб. Таке клопотання подається разом з апеляційною скаргою або відзивом на неї. В іншому випадку клопотання повертається на підставі ст. 126 ЦПК України без розгляду.

3.2.3. За результатами розгляду такого клопотання суд ухвалює рішення про його задоволення та розгляд справи у спрощеному позовному провадженні із викликом осіб або про відмову у його задоволенні та розгляд справи у письмовому провадженні.

3.3 РЕГЛАМЕНТ ВИСТУПІВ ПІД ЧАС АПЕЛЯЦІЙНОГО РОЗГЛЯДУ

3.3.1. Для надання пояснень особі, яка подала апеляційну скаргу, а також інших учасників справи, кожному надається по 15 хвилин для викладення доводів.

3.3.2. У разі необхідності більшого часу для доповіді та/або судових дебатів, сторона може клопотати про його збільшення із належним обґрунтуванням до початку судового розгляду.

3.3.3. Виступ у судових дебатах учасників справи обмежується 5 хвилинами для кожного учасника. У випадку якщо виступ сторони в судових дебатах вимагає викладення великої кількості фактів та обставин, якими сторона обґрунтовує свою правову позицію, і виступ з промовою в 5 хвилини є недостатнім, сторона має викласти свій виступ в дебатах письмово і такий документ долучається судом до матеріалів справи. Сторона може отримати більше часу для висловлення своєї позиції у справі, для чого вона повинна звернутися з обґрунтованим клопотанням щодо надання їй додаткового часу і обґрунтувати своє прохання, із зазначенням тривалості часу для виступу, яку вона бажає отримати на даній стадії.